

Гратэск ~ А Готыка Эпачны

ад Дж. Э. Грэйвена

Раздзел XII

Рэймс, Францыя ~ Шато дэ Блаз ~ чэрвень 1348 г

~ Позн м чэрвеньск м днём пачалося маляванае захад сонца, кал палаючыя адценн колераў пакрывал пам раючае неба. Блаз стаяў, моцна прыц снуўшыся тварам да шкла, глядзеў з акна спальн Альса на друг м паверсе, яго дыханне кандэнсавалася на м, утвараючы непразрысты арэол каля яго густой барады. У ўпартай летняй спэцы, якая заставалася ў пако , кропельк поту выступал на яго скрон . Нягледзячы на руны ад плям ад пашкоджанай абясколеранай плоц , як я цягнуў ся ўздоўж яго ног, ён стаяў без дапамог ў выдатным здароў . Побач з м стаяў драўляны стол, на як м стаяла пыльная ваза з папяровым кветкам , як я Рэнэ падарыла Альса за некальк дзён да яго апошн х заручын у Крэс . Пацёртыя пялёстк кветак был доказам для галодны з таго часу, як высахл цэлым радком ля падваконн ка.

«Яны як мурашыны шэраг. Хто х ус х пахавае?» — прамармытаў Блаз , яго шкляныя вочы был ўтароплены ўдалачынь. На галоўнай дарозе, якая пазначала пачатак маёнтка Блаз , уздоўж завулка шоў шэраг заражаных чумой м накоў. З высокага далёкага пункта наз рання Блаз бачыў х усё яшчэ бясконцым шэрагам прыв дных насякомых, як я раўнамерна...

пак даючы горад, перш чым знікнуць у сельскай мясцовасці. Маладыя старыя, багатыя бедныя, мужчыны, жанчыны дзець — разам вонк рухался, як апошні крок цэлага горада, асуджанага на шыбеніцу. У масавым зыходзе большасць з іх шла пешшу, несучы тое няшмат, што маглі. Іншыя, хто ледзь мог трымацца на нагах, спатыкаліся, як хадзячая смерць. Часам перагружаныя конныя павозкі праразалі цэнтр калоны, што рухалася на поўнач, і колы ледзь абмялі на трупы дзённых памерлых, што ляжалі ўздоўж дарогі. Блаз выцер туман з шыбы. «Дзе знойдзецца дастаткова благаслаўленай зямлі, каб пахаваць цэлы горад — ці нават незлічоныя гарады? Гэта невымернае вар'яцтва; гэтая пошасць...»

Альса паклікала яго праз плячо, Блаз пачуў у яе голасе ўсё большую напружанасць. — Калі яны наблізяцца, не ўпускай іх, Франсуа. Мы не можам іх дапамагчы. Скажы мне, што ты не будзеш!

— Я зачынэй дзверы вокны, — выразна адказаў Блаз, прыціскаючыся тварам да шкла. — Мы ў поўнай бяспецы.

Праз хвілінку Альса адляяла яго: «Я прасіла цябе пакінуць замак! Мы...»

у сур'ёзнай небяспецы. Як бы там ні было, я не магу зразумець, чаму дазволіў вам пераканаць мяне ў адваротным. Здарыцца нешта жахлівае. Адчуваю, што гэта толькі дрэнная прыкмета!

Блаз адмовіўся адказаць; замест гэтага ён вывучаў загрузаную дарогу.

— У нас яшчэ ёсць час, Франсуа! Паслухай мяне — за стайнямі ёсць зараслая сцежка праз лес. Рэнэ часта праязджаў па ёй свой воз. Мы можам загрузіць воз за прэгічы твайго каня...

Блаз перапынў яе. — Занадта позна, Альса.

«Не! І калі Майкл памрэ ад вашай упартасці — ці зможаце вы вынесці такое?» крыж? Можаце, Жан-Франсуа Блаз?»

«Ён у бяспецы», — заявіў Блаз. «І ты ў бяспецы. Верым, што з намі ўсё будзе добра».

Альса ўздыхнула і прабурачыла: «Толькі калі Гасподзь дазволіць; я спадзяюся, што Ён дазволіць».

Блаз кінуў. «Ён павярнуў».

— Больш за тое, Франсуа, я не хачу, каб ты таёмна казаў Майклу, што ён збегла едзе на гэтым непакорлівым кані. Табе трэба было пакінуць сабе другога, як я настойваў.

Блаз нахмурыў бровы і апусціў плечы. — Нужна зноў пра гэта падумаць?

— Мы павярнулі! — усклікнула яна. — Мы павярнулі, калі ты збегла рашыся захоўваць столькі сакрэтаў.

Хіба ты не памятаеш мяне як клапатлівую жонку твайго брата любячую маці твайго пляменніка?

Хіба я не заўсёды адчыняў вам наш сцяпны дом? Хіба я не заўсёды клапаціўся пра вас у цяжкую хвілінку? Я не англічанін, Франсуа, я не забываў вашых братаў!

Блаз рэзка павярнуўся; яго вочы пачырванелі і апухлі. «Чаму ты мяне так мучыш? Што ты робіш?»

накш не пажадаеш ад мяне?

«Я хачу праўды!» — усклкнула Алса. — «Прашу вас».

— А. — Блаз апусц ў галаву ўсмхнуўся. — Тольк праўду?

«Так; я хачу пачуць, як Жан-Франсуа раскажа мне ўсю праўду, якую кардынал Блаз ад мяне ўтоў.

Цможа ён выканаць гэтую адну сцплую просьбу для мяне?»

Блаз агледзеў пакой, абдумваючы яе простую, але знешне невыканальную просьбу, але нводз н прадмет мэбл ў спальн не мог прыцягнуць яго позрку настольк, каб адмахнуцца ад яе.

нецярплвы позрк. Ён прыкус ў губу, апусц ў плечы цяжка ўздыхнуў. «Кал ты настойваеш, то я ўсё раскажу». Ён павярнуўся да яе спной ўтароп ўся ў акно, перш чым працягнуць: «І кал ты

даведаешся праўду, тады, спадзяюся, ты знойдзеш у сва м сэрцы месца, каб дараваць мне, магчыма, ацанць маю першапачатковую прычыну, па якой я не быў цалкам прамым».

— Праўду, Франсуа, — папярэдзла яго Альса.

Блаз пагадзўся. «Добра, тады. Усё пачалося ў ма х пакоях, у ма х апартаментах у Шато Руж у Авньёне, кал я прачнуўся ад нечаканага вэзту». Ён прыхнуўся да падваконніка, назраючы за няўхільным прасоўваннем мнакоў, прызнаўся ваўс м: пра сваю шчаслівую магчымасць убачыць дух Жака, пра цяжкае знаёмства з Апокрыфам, пра адкрыццё схаваных Святым Пасадам Брамных Каменяў, пра караля Флпа Папу Клементы, пра папск план, як ўключыць пазыку каптана Борна абата Вонга, пра яго цяжкае знаходжанне ў абацтве Гардзьен, пра канчатковае адкрыццё Брамнага Каменя, пра свае жудасныя траўмы пра тое, як ён ледзьве ўцёк з абацтва на каптанск м кан. І на працягу ўсяго ўспамну Блаз Альсае яго не перапыняла. Напрыканцы Блаз павярнуўся сказаў: «Вось ўсё. Усё, Альсае».

Алсае дрыготк м пальцам паказаў на стол побач з сабой. — Старыя паперы там, гэтая тыя старонк, пра як я вы кажаце?

Блаз адышоў ад стала в навата к ўнуў, прызнаўшы: «Большасць з х;

ншыя згубл ся на ветры. — Ён адварнуўся, зноў сканцэнтраванна ўшыся на загружаным дарога. Ён уздыхнуў. «Больш няма чаго раскажаш, Алса. Кал ласка, даруй мне, што не раскрыў гэтай раней».

Блаз сцснуўск в цы застыў, чакаючы рэзкага дакору, але памж м запанавала тольк магільная цшыня.

Нарэшце Альса з новай слай развела зацяжнюю цшыню. — Я не чую Майкла! Магчыма, ён звонку... з м. Франсуа!

— Не хвалюся, ён адпачывае, — супакоў яе Блаз, — у поўнай бяспецы. —

Працягваючы ўзрацца ў акно, ён злёгка адвёў позрк з рнуў на старажытную таполю з шырока раскнутым гал нам.

— Выдатна, — адказала яна больш спакойным голасам, у якой м, магчыма, нават чуўся намёк на... гумар. «Франсуа, ён увесь дзень быў маленькім духам — стамляў мяне да касцей. Столькі ў м духу — як у яго бацьку. Адночы ён заваюе сэрца якой-небудзь шчаслівайчыцы, напрыклад, мяне. І гора той жанчыне, якую яго чары зачаруюць.

Блаз захлынуўся; новая сляза пакацілася па яго шчаці, знайшла ў барадзе. — Мы ў бяспецы, — адказаў ён, глядзячы пад таполяй на невялікім драўляным знаку, перад якой ляжала кучка зямлі. Ён пахаваў хлопчыка толькі напярэдадні. Аляса прызналася: «Мне ёсць чым з табой падзяліцца, я буду шчырай. Пакуль ты спаў, я пайшла ў пякарню па свежы хлеб. Лепш бы ты быў галодны; твая талерка перапоўнена. І ты, магчыма, будзеш рады даведацца, што твой брат далучыцца да нас на вячэру». Яна ўсміхнулася. «І на гэты раз ён даў слова, што прыедзе да заходу сонца. О, паслухай! Ён ідзе нават зараз, Рэне!» Аляса глыбока ўздыхнула.

— Ты паводзіцца адпачыць. Я прынясу ежу, вадзіць свежую бялізну, — адказаў Блаз, адыходзячы ад акна. Яго позірк спыніўся на Алясе, якая ляжала, схіляючыся на краі ложку, мокрая ад поту. Яе далікатная, выцягнутая ўверх рука працягнулася з-за матраца, і быццём цягнулася да чагосьці з кагосьці нябачнага. Кончык яе пальцаў быў чорным, усмішка была вусны — цёмным перасохлым, а шклянны позірк быў скраваны на што, хіба што на складачку на столі.

На наступны дзень Блаз працаваў пад старой таполяй, паміж свежымі купкамі зямлі, раскідваючы рыдлёўкам зямлю на магільні Аляса, накрываючы свайго апошняга сваяка з калісца вядомага роду Блаз. Ён упхнуў рыдлёўку ў зямлю правёў нагой па зламаных каранях, калі ўбачыў перагружаны воз, прыпаркаваны ля галоўнага ўваходу ў замак. Блаз прыкрыў вочы ад сонечнага святла, каб лепш разгледзець няпрошанага чалавека. На фоне хворых манакоў к'роўца заставаўся прыпаркаваным, назіраючы за ім, магчыма, як несумленны падглядчык. Палоска тканіны цалкам абвалася вакол яго галавы, за выключэннем голага месца, дзе накіш была б пара вачэй. Ён мог бы нагадваць мумію ў капелюшы з шырокім палям. К'роўца сядзеў пад паўдзённым сонцам, накінуўшы на сябе доўгае паліто. Калі б ён не выкрыў сябе прыдзённым святле, Блаз, мяркуючы па яго злавесным абліччы, безабліччым абліччы, мог бы падумаць, што гэта сама Смерць, прыпаркаваная на павозцы з трупамі. Аднак, калі знешне дзіўны гледач не падаў на якіх прыкмет далейшага руху, Блаз адхіліў яго звярнуў увагу на больш сур'ёзныя

Кардынал дастаў з падножжа дрэва бутэльку з вытрыманым воцатам і акрапіў яго свежаасвячонаым змесцівам магільні Аляса, паўтараючы тое, што наўна сказаў Майкл.

л чыцца: ншым словам . Нарэшце, скончыўшы свае словы, Блаз ўкленчыў каля падножжа яе ўчастка завяршыў сваю мал тву разв тальным прыв таннем: «Ідз з Богам у Хрысце, Алса Блаз ; любячая жонка Рэнэ Блаз ; клапатл вая мац Майкла Блаз . Ам н». Ён асвяц ў сябе знакам крыжа паклан ўся ў ц хай павазе — ў рэтраспектыве . І ў момант павешання; у адсутнасць птушынага спеву; у манатонным шыпенн летн х цвыркуноў; у пякучай галавакружнай спэцы дня, на св танн свайго няшчаснага стану; ў трывожным адкрыцц таго, што любыя яго выказаныя просьбы аб прабачэнн назаўжды будуць пачутыя ад глух х мёртвых вушэй, Блаз заплакаў. Ён апусц ўся на кален ўпаў на вяршыню кургана, зграбаючы жмен зямл ў сц снутыя камяк , быццам нейк м чын боск я сродк , больш цвёрдае разуменне моманту магло б дапамагчы аказаць ц ск на Алсае з яе смяротны стан. Там, пад таполяй, пам ж брудным рукам рыданням , паток крыкаў пал ваў зямлю. І там, пад таполяй, Блаз люб ў смакаваць свае расчараванн , цешачы сябе непераадольнай пустэчай, патанаючы ў заўзятай сумес рэтраспектывы смутку.

«Добры дзень, мсье!» — нечаканы званок рэзка ўзрушыў Блаз адк нуў яго назад. разважаць. Ён ускочыў на ног рэзка павярнуўся, як н чога не падазравальны злачынец, выц раючы вочы, каб убачыць кучара яго х стаючую каляску. Незнаёмец зняў капялюш, разматаў ткан ну вакол галавы сцягнуў доўг плашч. Ён аказаўся мужчынам сярэдн х гадоў з запалым тварам густой барадой. Прыкметныя цёмныя круг пад вачыма сведчыл аб тым, што ён стомлены падарожн к. Павольна набл жаючыся, кучар махнуў рукой. «Comment allez-vous?»

Блаз загадаў яму, уздымаючы руку, каб спын ць яго: «Сарыштуй каня!» Ён выбег з-пад дрэва адышоў убок на паляну. «Не падыходзь далей!» Кучар мгненна спын ўся, яго конь некальк разоў к ўнуў галавой, не паддаючыся на туг я лейцы. Блаз паказаў на замак крыкнуў яму: «Гаспадар гэтага маёнтка загадвае войскам! Ідз неадкладна, накш цябе заб'е яго рука!»

— Мiane кл чуць , Жан Лабату, — крыкнуў уладальн к воза, прадстаўляючыся. — Я вядомы купец з Марселя. Даруйце, што турбую гаспадара маёнтка; аднак я быў бы вельм ўдзячны за аўдыенцыю ў яго, кал можна мне зраб ць так гонар. — Ён выцер лоб рукавом. — Даю вам слова майго джэнтльмена, што я не прынясу вам н якай злосц — тольк мае мал твы абяцанне добрых намераў, як я ён мог бы вельм ацан ць у гэтыя неспакойныя дн .

Блаз падышоў да воза ўважл ва яго агледзеў. — Дайце зразумець пра свае добрыя намеры. Мужчына закашляўся, тольк к ўнуў паказаў пальцам у бок...

ля падножжа тапол , перш чым выц снуць хрыплы адказ: «Вы рыхтуеце свежыя маг лы». Ён цяжка глынуў адкашляўся. «Гэта ж асвячоная зямля, так?»

«Гэта так, — пацвердз ў Блаз .

«Належным чынам асвячоны святаром?»

«Так ёсць,» «— зноў пацвердз ў ён.

Чалавек шмыгнуў носам ўважл ва агледзеў тэрыторыю, быццам шукаючы нешта асабл вае для сябе. «А накольк частка гэтай тэрыторы асвячоная?» Яго поз рк зноў спын ўся на дрэве ён агледзеў яго ад самых высок х гал н да каранёў.

«Дастаткова; чаго ты шукаеш?»

«Кал гаспадар дазвол ць, я хачу абмяняць з м простую паслугу на ўсе мае тавары».

Блаз ўкрадкам з рнуў на ўваход у замак. «Ён н з к м не размаўляе, акрамя мяне. Раскажыце мне пра сваю прапанову, я адразу ж перадам яе».

— Так. Я хачу ... кал гаспадар будзе згодны... — мужчына скрыв ўся пачухаў сваю нядбалую шавялюру.

барада, разважаючы, як найлепш прадстав ць свой добры намер. «Кал ласка, паведам це

яму, што прыбыў купец з гандлёвым возам, напоўненым таварам , каб забяспечиць увесь

яго маёнтак на некальк сезонаў». Ён з рнуў цераз плячо агледзеў свой тавар, перш чым

перал чыць свой нвентар, як любы паспяховы купец, адточаны мног м гадам х трых

здзелак: «У мяне ёсць свежае збожжа, сухафрукты, салёнае мяса прысмак . У мяне ёсць

лямпавы алей, духмяныя парашк , бальзамы, ткан на, скура лек . У мяне ёсць багаты

запас сол ўсяляк х лячэбных гаючых спецый. У мяне ёсць кухонныя прасы, фарфоравыя вырабы ...»

падаю стравы са срэбра золата, прыдатныя для любога высакароднага жылля. Акрамя таго, у мяне ёсць

неадчыненая бочка найлепшага в на ва ўсёй Францы . — Ён павярнуўся, паглядзеў Блаз проста ў вочы, к ўнуў

правёў рукой па сва м кан возе, урачыста кажучы: — І гэты выдатны жокей трывалы воз таксама з'яўляюцца

часткай майго абмену, кал гаспадар будзе згодны. Кал ласка, паведам це яму — усё гэта я яму дам, кал ён

дазвол ць мне хаця б простую...

просьба.”

Нават у сва м не зус м прэзентабельным стане купец дэманстраваў такую

бездакорную знешнасць, што мог засяродз цца не менш х тры кардынал.

Блаз агледзеў ног , зубы вочы каня ўбачыў, што гэта выдатны малады мускул сты

скаун з бездакорнай поўсцю, якая, здавалася, адл вала пунсовы бляск на фоне

сонечнага святла. Ён прыжмурыў вочы, адчуваючы падазрэнне. «І што, можа быць,

гэта за простая просьба?»

Чалавек паварушыўся ў возе, адкашляўся сказаў: «Мяне злав ла пошасць .

Аднак у абмен на ўсё, што я маю, я проста прашу, каб мне дал кавалак святой

зямл для належнага пахавання».

Блаз адступ ў на некальк крокаў сц снуў пальцы перад сабой, разважаючы пра незвычайнае

просьба. Ён к нуў поз рк то на таполевыя маг лы, то на хворага купца, перш чым паспрабаваць адх л ць прапанову зняс ленага незнаёмца . «Я больш не веру...» Чалавек умяшаўся: «Прашу вас!» Ён паказаў у бок задняга краю замка. «Я магу застацца каля замка, у возе; там, каля лесу. Мне зус м не патрэбны догляд». Ён прыцер анучу да шы працягнуў сваю просьбу: «У мяне мала часу; можа, яшчэ дзень, я больш не буду цяжарам. Я нават не прашу каменя, каб адзначыць мяне — тольк ўчастак на святой зямл ».

Блаз ўважл ва агледзеў купецк воз, як перавоз ў уражл вы груз выглядаў значна мадыф каваным у параўнанн з першапачатковым дызайнам. З ус х бакоў каляск стаял высок я вертыкальныя дошк , прымацаваныя да яе, кожная з х мела метал чныя крапезныя элементы, з як х праходз ла павуц нне з вярвак, а таксама высок стос шчыльна ўпакаваных прадуктаў, што захоўвал ся ўнутры воза. Здз ўляючыся, як колы воза магл вытрымаць такую вагу, ён заўважыў х незвычайную шырыню. Поз рк Блаз спын ўся на самым верхн м кра м н яцюрнай в ннай бочк , якая н бы выглядала з-за вязанк мяшкоў. Ён глыбока ўздыхнуў з рнуў праз плячо, м ма задняга боку замка, праз густое поле пустазелля на больш далёк шэраг лесу, як пазначаў цёмную мяжу маёнтка. Ён павярнуўся да чалавека ўважл ва ўгледзеўся ў яго твар, адчуваючы сапраўдную прапанову купца. У рэшце рэшт, Смерць, здавалася, заяв ла пра сябе, цалкам навакаваная саспелая ў трывожным поз рку чалавека. Блаз ведаў знак адзнаку — непамылковая аўра лесу, смяротнасц цэласнай невядомасц звонку пракл нала прысутнасць чалавека, як зацяжное чорнае ззянне.

Кардынал жэстам пакл каў яго да старога дрэва. — Перасунь свой воз да лясной л н . — Ён узяў рыдлёўку пайшоў да задняга ўваходу ў замак, крыкнуўшы: — Заставайся там, пакуль я не вярнуся з адказам. — Купчык паслухаўся, разводзячы мора пустазелля асцярожна веўчы воз праз поле высок х карычневых трыснёгаў, як я хрумстал пад колам .

Блаз ўвайшоў у замак зайшоў у кухню з кам нам; ён пастав ў рыдлёўку ў кут, перш чым зачын ць дзверы. Ён устаў выцер пот з патыл цы, гнаруючы непахлы смурод ван т жоўц , як ахап ў яго, пакуль...

Ён разважаў, што раб ць са сва м новым госцем на смяротным ложы — тым , у каго было дастаткова грузу, каб забяспечыць яго дастатковым запасам на наступныя з мовыя месяцы. Блаз ведаў , што з-за пошасц , якая зараз пажырала бл жэйшы горад Рэймс, чалавек вёз на сва м возе, магчыма, больш прадуктаў, чым было ва ўс х крамах горада . Тым не менш, нават пры п льнай увазе да розуму ўс м, што абяцаў купец

бочка з в ном стаяла ў яго свядомасц як спакулс вы эл кс р, як Блаз адчуваў асноўны нгрэдыент яго часовага снавання, кал ён хацеў заглушыць пакулт выя ўспам ны пра Майкл Альса. Больш чым ежа ц само жыццё, в на было дастаткова, каб суц шыць яго пачуццё в ны — суц шыць яго сумленне, хай сабе на каротк час.

Ён застогнаў, пераб раючы нагам раск данае смецце, падыходзячы да запэцканага акна. Ён махнуў рукой праз рой с н х зялёных мух, заз рнуў праз запэцканае брудам шкло з рнуў на пакрытае сцяблом поле, каб убачыць верхнюю частку купецкага грузу, якая цяпер стаяла каля задняй л н лесу. Постаць варухнулася, Блаз ўбачыў чалавека, як цяпер стаяў высока ў сва м возе аз раўся, в давочна, аглядаючы зарасл зямлянк . Блаз ўсм хнуўся, перш чым звярнуцца да купца шэптам з нтэлектуальным выглядам: «О, пам раючы чалавек; няўжо ты не адчуваеш яго ўсем у кожным тва м удыху? Гэта паўсюль — зараза расце гн ення ў кожным нашым руху. Смерць несмяротная — сутнасць жыцця, якая перажыве нас ус х. — Ён х х кнуў, як п'ян ца, адх снуўся ад акна.

Блаз ўтароп ўся на захламленую падлогу, пакуль яго ўсмешка зн кала пад паступова зацвярдзелым тварам. Яго лоб апусц ўся, ск в ца сц снулася, а адз нае здаровае вока прапальвала дз рку ў каменных пл тах. Тольк тады ён адчуў прагорклы пах, як пран зваў прастору вакол яго. І тольк тады ён заўважыў маляўн чую карц ну нацюрморт, як я займал цэнтральную частку пакоя — вял к груба абчасаны стол яго граф чнае змесц ва. Стол выглядаў як панашаны ахвярны алтар, з кучам бруднай бял зны, што рассыпал ся па яго верхняй частцы баках. Плямы крыв ншыя цялесныя вылучэнн зацвярдзел ткан ну, ператвараючы яе ў цвёрдыя пласты няправ льнай формы. Пасярод х ляжаў пакрыты скарынкай драўляны рукамын к, як сведчанне яго гарачых спроб памыцца змыць л хаманку . Мух гулял па яго кра , Блаз падц снуў вусны, гледзячы на гэтае грубае в дов шча.

«Не!» — ускл кнуў ён, пераб раючы смецце. «Ты н кол ...»

Блаз схап ўся за край стала рэзка рэзка рэзка ўпаў, перакул ўшы яго набок, м ска з грукатам упала на падлогу. Узнял ся клубы мух, ў пако запанавала раўнамернае гудзенне. «Н кол !»

Ён адскочыў назад, шалёна абшукваючы сцены столь пакоя, быццам шукаючы нешта канкрэтнае. Блаз шырока раск нуў рук закружыўся, смяючыся крычачы на ўсю тэрыторыю: «Паглядз це на мяне! Я ўсё яшчэ тут! Вы н чога не зраб л ! Вы не можаце дакрануцца да мяне! Вы ба цеса мяне! Вы н кол ...»

Блаз адб ваў мух, размахваючы рукам над галавой, згуб ў раўнавагу ў смецц . Ён стукнуўся галавой аб падлогу з такой с лай, што ў яго галава закружылася.

І ён ляжаў нерухома, як мёртвы, успам ны пра голас Майкла не пак дал яго: «Я...»

— Я стану анёлам, у мяне будуць крылы... я буду лятаць... вельм , вельм хутка... каб Д'ябал мяне не злав ў! — застогнаў Блаз расплюшчыў вочы. Ён убачыў руку побач са сва м тварам, а на падрапаным суставе пальца сядзела муха. Хв л ну ён ляжаў на каменных пл тах наз раў, як насякомае церла лапк адна аб адну, а яго вял зныя пунсовыя вочы ўтароп л ся на яго. Потым яно ўзляцела закружылася перад яго тварам, а ў яго галаве гучаў голас Майкла — Вось гэта так, дзядзька Франсуа! Як вецер? Бачыш, як я хутк ? — Муха на мгненне села на твар Блаз , аглядаючы сляз нку ад новай сляз нк , што сцякала з кончыка яго носа.

Пад гудзеннем мух, што ляжал сярод пустк некал жаданага адметнага маёнтка Блаз , кардынал адышоў у самыя глыбок я кутк сваёй свядомасц , у рэг ён, цалкам адарваны ад часу прасторы — у месца, дзе змрок, аг да разгубленасць магл змяшацца са скажоным ўспам нам трывожным снам , праяўляючы знешне жахл вы ненатуральна зл ты стан хварав тай самазадаволенасц , гратэскага цын зму ненатуральных сумесяў абсурдна несумяшчальных успам наў разважанняў, як я цалкам нарадз л ся выкавал ся з нейкай ц хай чорнай азёры жахл вага вар'яцтва. Не было н якай рэзка гук, падобны да трэскання дрэва ц разб тага шкла — нават намёку на глух ўдар, стук, рып ц бразганне , як я магл б азначаць, што нешта разб лася. Не было абсалютна н чога, акрамя непарушнай ц шын ; але ў ц шын гэтага смяротна ц хага чыстага стану трансэндэнтнасц розум Блаз сасл знуў, хоць нязначна.

Кардынал цалкам змян ўся ў выражэнн : ён усм хнуўся сеў прама на падлозе. Ён прыц снуў свае растрапаняныя валасы на месца аглядзеў сцены пакоя, яго вочы закац л ся, як у п'ян цы. Ён к ўнуў, усм хаючыся. «Зразумела». Ён устаў абтрэс бруд з штан н. «Сапраўды разумею», — адказаў ён, уп раючыся рукамі ў сцёгны працягваючы звяртацца да сцен. «Вы забрал х у мяне, таму што хацел катаваць мяне самай глыбокай стратай — абаран ць мяне ад наступстваў гэтай зямной пошасц , кал ўсе астатн я паддадуцца ёй, таму што вы хочаце захаваць мяне жывым, каб я мог даць вам доўгае жыццё ў горы, як м вы б вечна карм л ся». Ён адмахнуўся ад сцен, капрызна махнуўшы рукой, супако ўшыся. «Зн кн це ад мяне — о, Смерць Змрочны Адчай — у мяне ёсць сапраўдны госць, як чакае свайго часу, хай сабе на хв л нку» .

паправ ў вопратку, аглядзеўся, як любы чодры прыстойны саноўн к, як чакае аўдыенцы , выйшаў з замка з ледзь прыкметнай усмешкай, высок м лбом ўзнятым падбародкам.

Блаз прайшоў праз высок я пустазелле спын ўся сярод х, пакл каў купца жэстам запрас ў яго падысц . «Прывядз це сябе свой воз да задняга ўваходу ў замак! Гаспадар прымае вашу прапанову — в но прав янт у абмен на пражыванне, харчаванне належныя пахаванн !»

Купец пакруц ў галавой. «Лепш застацца тут, каб гаспадар не накл каў пошасць на свой дом!»
Блаз наз раў, як той злез з воза зн к у трысняговым пол , тольк яго голас пазначаў
к рунак яго знаходжання, кал ён працягнуў: «Кал гаспадар пажадае, я магу застацца
пад гэтым дрэвам , пакуль яго салдаты разгружаюць воз!»

— Ён гэтага не хоча, — ускл кнуў Блаз , прыв тальна махнуўшы яму рукой дадаўшы: — Н зацяжны
прыв д, н неадкладная Рука Смерц не маюць для яго асабл вай клопату.
гаспадар дома, Акуэйл р, месье Лабату!»

Акрамя шыпення цвыркуноў, на пол запанавала кароткая ц шыня, перш чым купец спытаў Блаз : «Ён таксама
пам рае?»

«Ён не тут. А цяпер прывяз сябе свой воз, тольк тады ён выканае тваю
просьбу». З-за пустазелля Блаз ўбачыў, як мужчына залез у свой воз павёў яго да яго.
«Ц ёсць у гаспадара святар у доме?»

— Ён будзе там ненадоўга, ён паклапоц ца пра вашыя патрэбы. — Блаз жэстам паказаў яму ў бок замка,
кал той вярнуўся да задняга ўваходу.

«Ты той святар?»

Блаз крыкнуў праз плячо, не сароменючыся кроку. — Як вы, напэўна, здагадаў ся, я
ран цы. Здаецца, асвятэнне, адпушчэнне грахоў апошн я абрады — вось мая клопат у
апошн я дн . Хадземце! У мяне пусты пакой, я прагну в на.

Купец прыпаркаваў свой воз каля ўваходу, двое мужчын пачал разгружаць,
складаючы яго змесц ва на кухн маёнтка. Кал яны перанесл амаль усе прав янт
у дом, купец зняў з пляча мяшок збожжа , паклаў яго ўнутр на падобны мяшок,
як таксама склаў Блаз . Купец пыхкаў цяжка скардз ўся, абап раючыся на
перакулены стол: «Я не разумеў, што разгрузка майго ўласнага воза была часткай
абмену ». Ён агледзеў унутраныя ўваходы, як я вял ўглыб дома наверх. Ён
уздыхнуў, выцер пот з лба спытаў Блаз : «Дзе гаспадарск я людз ? Гэта
абсурд; яны спяць? Я пам раю, перасоўваючы гэтыя прав янт, каб захаваць х
жывым ». Ён пакруц ў галавой ўздрыгнуў. «А што тут адбываецца? Смурод...
адк ды ... як гаспадар дазваляе...»

Купец агледзеў пакрытую мухам , забруджаную бял зну павярнуўся да Блаз ,
вывучаючы яго. «Смерць была тут. Ты адз ны, хто выжыў у замку, так?»

Блаз падышоў да яго, абапёрся на стол пакруц ў галавой. Ён з рнуў прама на купца
ўсм хнуўся. «Смерць пак нула гэтае месца. І, па праўдзе кажучы, тут няма салдат;
аднак гаспадар тут ».

«Я не чую н кашлю, н чханья — н як х прыкмет жыцця, акрамя гэтых надакучл вых мух», — запырэчыў ён.

сц снуў вусны адмахнуўся рукой. — Вы той гаспадар?

Блаз ўсм хнуўся. «Я сам магу тольк здз ўляцца таму, накольк я вядомы недарэчны». Ён аз рнуўся па пако з пастановачным выразам сур'эзнага падазрэння прашаптаў купцу: «Гаспадар нават цяпер нас слухае».

Мужчына прыжмурыў вочы, агледзеў пакой загаварыў дастаткова гучна, каб яго голас быў чутны: «У свае гады я адкрыта хадз ў у кампан каралёў х... васалы». Ён упёрся рукам ў сцёгны звярнуўся да сцен: «Я Жан-Батыст Лабату, галоўны брокер усходняга мпарту». Не пачуўшы адказу на сваё прадстаўн цтва, ён ц ха спытаў Блаз : «Кал гаспадар так вядомы, як вы кажаце, то ў яго, магчыма, ёсць мя, пад як м я ведаю?» Ён нах л ўся бл жэй. «Яго тытул?» Блаз паляпаў мужчыну па плячы. «О, яго ўсе ведаюць. І неўзабаве ў яго будзе аўдыенцыя. Як ўся яго кампан я, я падазраю, што ён чакае вашай з нецярпеннем. А цяпер в но, добра?» Ён падштурхнуў мужчыну да руху, яны выйшл з замка.

Кардынал абышоў воз агледзеў цьмяны знак адрознення на в ннай бочцы, кал да яго падышоў купец. «Чаму нават яго тытул пав нен быць настольк сакрэтным, што вы нават не можаце прашаптаць яго мне?

Блаз пац снуў плячыма. «Гэта не сакрэт. Гаспадар адгукаецца на мног я мёны, але сапраўднае яго мя...» Смерць. — Ён зноў звярнуў увагу на бочачку дадаў: — Давол распаўсюджанае, але высакароднае мя ... што думаеш?

Купец збялеў адступ ў назад. — Мне здаецца, што святар вельм дрэнна падб рае словы, ул чваючы мой стан.

— Я не хачу да вас зла, — адказаў Блаз паказаў на дзве маг лы пад дрэвам. — Гэтак жа, як я не хачу да х непаваг . Я бачу тольк тое, чаго не магу не бачыць. Сапраўды, я б н чога не хацеў бачыць пад гэтым дрэвам; аднак я бачу маг лы. Я б больш за ўсё хацеў ведаць, што мае браты адважна заг нул ў В фан , а не ў Крэс , а потым даведацца, што яны ўваскрэсл з мёртвых; аднак я бачу х твары тольк ў снах. Я б хацеў, каб н кога не ездз ла па дарогах Рэймса; аднак горад заняты пам раннем — вы, у тым л ку, цяпер я пав нен пахаваць яшчэ аднаго.

І я хацеў бы даць адпачыць стомленым нагам пап ць в на; аднак вось мы тут, у пякучую спёку дня, з в нной бочкай усё яшчэ ў возе прымаем гаспадара, якога я так адчайна ненав джу: Смерць, — Блаз фыркнуў ўзлез у воз.

Лабатут пайшоў за м спытаў: «Твае браты пад дрэвам?»

«Не. Смерць пад дрэвам — яна ўсюды. Гаспадар забраў нават мяне — я таксама мёртвы». Блаз застогнаў, акуратна нах л ўшы бочку набок загадаўшы...

купцу пра асцярожнае перамяшчэнне бочк ; «Цяпер нам трэба быць асцярожным з ёй, каб яна не ўцякла ад нас». Раптам конь рэзка рэзка ўздрыгнуў, зрушыўшы воз прымус ўшы купца ўпасц на бочку. Ём стасць пакац лася да задняй частк воза, кал Блаз пералез праз яго, не даючы ёй упасц на зямлю. Ён трымаў бочку на месцы, пакуль в но не асядзела ўнутры. «Асцярожна, я ж сказаў! Ты ступаеш, як карова!» Ён з рнуў у жаласны твар купца, перш чым пакласц галаву на бочку. Потым глыбока ўздыхнуў . «Магчыма, я на хв л ну страц ў галаву. Прабач мяне, Жан-Батыст. Гэта тольк м заклапочанасць; тое, што гэта в но асабл вае, як вы ўжо згада л .

Купец выцер пот з вачэй папоўз да канца воза, кажучы: «Гэта найлепшае в но ва ўсёй Францы ». Ён спын ўся побач з Блаз , усм хнуўся прашаптаў: «І таксама бачыў адну рэч — што памерлы святар пакутуе ад жудаснай смаг да свайго асабл вага в на. Ц можам мы зраб ць яму паслугу?»
Блаз к ўнуў.

Двое мужчын працавал з бочкай, прыц скаючы да воза пару дошак для разгрузк .

Лабатут паправ ў нах л адной з дошак стрымаў кашаль. — Ты ведаеш, што мяне ахап ла пошасць, але не трымаешся ад мяне на адлегласц . Здаецца, Гасподзь дабраслав ў цябе, так?

Блаз стаяў нерухома. Ён пачухаў бараду задумаўся, коратка агледзеўшы палец, перш чым к ўнуць. «Здаецца, так. І, як я бачыў тольк хв л ну таму, маленьк анёл...»
— спусц ўся на маю руку ўсё расказаў. — Ён абапёрся на заднюю частку воза, калупаючыся па драп нах на суставе пальца. — Тады мне стала зразумела, што на складаныя пытанн няма складаных адказаў, а простыя. Яны здаюцца складаным тольк таму, што я не з'яўляецца часткай таго, чаго мы чакаем у адказе. Так м чынам, нашы чаканн часта дыктуюць тое, што мы будзем л чыць праўдападобным адказам на нашы пытанн . Вы разумееце мяне?
— Э-э, не, не памятаю, — прызнаўся купец. — Я проста задаў простае пытанне. Чаму ты не пам раеш, як усе вакол цябе?

Блаз адышоў ад воза засмяяўся, працягнуўшы рук ў знак прэзентацы .
«Бачыш? Нават ты не можаш бачыць адказ на сваё пытанне, бо не можаш бачыць м нулае». тое, што вы чакаеце ўбачыць».

Лабатут нахмурыўся. «Я бачу, што ты альбо практыкуеш гаварыць па крузе, альбо не хочаш мне адказваць, альбо з табой нешта не так».

«А!» — ускл кнуў Блаз , паказваючы пальцам у паветра. — «Ты сам адказаў на сваё пытанне, хоць адмаўляешся прыняць яго за адказ».

Купец фыркнуў прых нуўся да воза. — Дык якая ж частка праўды? Тое, што ты адмаўляешся мне адказваць?

— Не, апошняе — праўда : са мной нешта не так. — Блаз сц снуў вусны скрыв ўся, перш чым працягнуць. — Кал ты пытаўся ў мяне, чаму я не пам раю, як усе астатн я, ты чакаў, што я магу памерц . Ц бачыш ты, што не можаш бачыць далей за тое, што я жывы? Як я ўжо казаў табе, я не пам раю, таму што ўжо мёртвы. — Ён засмяўся. мёртвыя не могуць памерц — няма другой смерц ».

Лабатут устаў з воза. — Ты не жартуеш. Ты сапраўды верыш у тое, што кажаш, праўда?

— Бачыш? Адказ быў зус м не складаны, проста адрозн ваўся ад таго, чаго ты чакаў. — Блаз к ўнуў падм ргнуў.

Купец адпусц ў Блаз выцер бляск поту на сва м заклапочаным лбе: «Дзень каротк . Я слабею, а табе в давочна патрэбна вып ўка. Нам трэба перавезц бочку в на арган заваць належныя пахаванн . Можа?»

Асцярожна, двое мужчын здолеў перанесц бочку на кухню пастав ць яе вертыкальна ў самым глыбок м куце пакоя. Купец сх л ўся над ёй, цяжка дыхаючы. Блаз абапёрся аб сцяну перавёў дыханне. — Дзе ж палацавыя збраяносцы, кал яны так патрэбныя?

Купец з рнуў на яго. — Як я збраяносцы?

Блаз пакруц ў галавой пацёр плячо. «Сквайры ц не, мы яго перасунул — нам ён патрэбны». «Мы? Табе гэта трэба».

Блаз адышоў ад сцяны, нах л ўся, падняў штан ну пачаў даставаць з в ннай бочк асколак, як , як ён адчуў, ляжаў каля яго калена. Ён калупаў рану, кажучы: «Не, сябар мой, самая балючая частка смерц — гэта яе апошняя гадз на, ты будзеш прас ць гэтага в на, кал гэты час надызде».

Купец скрыв ў твар выпрастаўся, аглядаючы аголеную нагу з тоўстай, пакрытай язвам моцна знебарвленай скурай.

Блаз выцягнуў трэску з калена, абл заў вял к палец выцер струменьчык крыв . Ён устаў заўважыў аг ду на твары купца . «Гэта была ўсяго тольк трэска — я буду жыць», — усм хнуўся Блаз .

— Сапраўды, паверыце, — адказаў купец. — Больш за большасць.

Усмешка Блаз зн кла. — Што ты маеш на ўвазе?

«Я хачу сказаць , што, здаецца, табе альбо наканавана быць шчасл вым, альбо праклятым, кал ты перажывеш астатн х з нас».

купец паказаў на сваю нагу. «Вы паказваеце мне апёк , як я б заб л любога ншага чалавека».

І вось ты тут, са мной — побач з табой пошасць — цябе больш турбуе трэска, чым смерць. —

Купец к ўнуў, на яго твары нарастал падазрэнне. — Здаецца, ты нешта большае, чым смяротнасць. Хто ты?

Блаз ўсм хнуўся ўзняў бровы, прык дваючыся таямн чым. «Магчыма, мяне дабраслав ў анёл?» — супако ў ён купца, паляпаўшы па плячы, перш чым...

суправаджаючы яго па лесв цы. «Тольк Гасподзь ведае, што лепш для ўс х нас. А цяпер я вас уладкую. Вам будзе зручна. У адрозненне ад таго, што ўн зе, — спальня намерсе чыстая акуратная, — ён усм хнуўся. — У цэлым гэта месца можа нагадваць рай пекла ў адным доме. — Купец паспрабаваў спын цца на лесв цы паглядзець на яго, але Блаз прац снуўся ўверх. — Не хвалюйся. Як дамов л ся, я паклапочуся пра цябе — паклапачуся пра тое, каб тваё пахаванне было гэтак жа годным, як пахаванне любога годнага чалавека Божага. А пакуль ты пав нен адпачыць. А мы папесц м сябе добрым в ном кампан яй сённяя ўвечары.

Час шоў, пакуль Блаз ўладкоўваўся ў свайго пам раючага гасця, гасц нна аказваючы яму гасц ннасць у спальн Альсае намерсе. Так м чынам, купец спаў, пакуль паркаваў воз каля стайн даглядаў свайго нядаўна набытага каня. Ён карм ў па ў жывёлу, у рэшце рэшт забяспечыўшы яе ў апошн м стойле, дзе кал сыц жьў непрыручаны чорны конь, як ўцёк. Прайшло некальк гадз н, пад святлом л хтара зорак ён вярнуўся ў замак. Ён запал ў алейныя лямпы, пастукаў па бочачцы разбудз ў свайго адпачылага гасця двума кел хам такой колькасцю в на ў драўлянай м сцы, што нават пара коней магла б ашалам ць.

Блаз пастав ў ракав ну в нныя кел х на прыложкавую тумбачку. — Ты праспаў большую частку дня. Як ты сябе адчуваеш?

Мужчына сеў на край ложка. «Быццам яго растаптал ...»

— Сам д'ябал, — прастагнаў ён. Па яго твары пакац л ся кропл поту. — Мне сн лася, што мы... капаў сабе маг лу. Але мы згуб л зямлю. Я шукаў сваю зямлю. Божа мой. — Блаз наз раў, як ён аглядае пакой, быццам усё яшчэ шукаў яе. Потым ён заўважыў рукамын к кел х . — Ты разл ў в но?

— Так. Ходзем? — Блаз ўладкаваў гаспадара, дастаў абодва пустыя кубк працягнуў адз н гасцю.

— Магчыма, праз хв л ну, — мужчына пацёр горла цяжка глынуў, твар яго скрыв ўся, быццам ад болю. Блаз вярнуў абодва кубк побач з ракав най падышоў да акна. Ён скрыжаваў рук за сп ной ўтароп ўся на дарогу . Некальк далёк х паходняў рухал ся ў шэраг, павольна плывучы ў цемры, магчыма, калона лян вых агн стых прыв даў, як я сведчаць пра працяг масавага зыходу з Рэймса. — Ты сказаў, што цябе завуць Лабатут? — спытаў Блаз .

Мужчына кашлянуў адкашляўся. «Жан Лабатут».

— Здаецца, я гэта ўспам наю. — Блаз павярнуўся ўтароп ўся на боты купца . — Вы сказал , што з Марселя?

«Марсель, так».

— Скажыце, як вы набыл гэтае в но? — спытаў Блаз , к ўнуўшы ў бок рукамын цы.

«

Ну, я родам з Ав ньёна, але родам з Марселя. Я пак нуў Марсель, кал ўпершыню прыйшла пошасць.

— Ага! — Блаз пстрыкнуў пальцам . — Вы той самы Жан-Батыст Лабату, ав ньёнск купец, чыя крама знаходзілася насупраць кузн — ун зе па завулку, як вёў да мог лак Куры , так?

«Я... Так. Як...»

Усм хнуўшыся, Блаз падышоў бл жэй да ложка, пацёршы бараду, магчыма, быццам разгадваючы таямніцу. «А ваш верны флот кур'ераў з вазоў рэгулярна ездзіў у порт Марселя, дзе яны таемна абменьвалі бочкі в на з генуэзскімі гандлёвымі караблямі ў...» абмен на мпарт з Кафы, як накіроўваўся ў Геную».

— Мы ўжо сустракаліся раней? — спытаў купец.

— Але ж, звярніце ўвагу, не проста якое-небудзь вано. — Блаз прагнараваў яго пытанне пакружыў пальцам . — Нябеснае заканаанне з найлепшых садавыні — гэтыя бочкі паходзяць непасрэдна з Вялікага склепа сцяпайрэз дэнцы Яго Святага : Папскага палаца ў Ав ньёне. — Блаз ўсм хнуўся.

— Адкуль ты гэта ведаеш? — купец паварушыўся на ложку, знешне выказваючы ўсё большую трывогу.

Тым не менш, кардынал працягнуў сваю прамову, падкрэсліваючы яе сутнасць. «Цікава, як генуэзцы не заўважылі столькіх разыходжанняў, калі параўноўвалі караблі...» запамінаючы таго, што яны выгрузілі. Ія таксама здзіўляюся, як палацавыя інвентары не заўважылі столькіх знаных ванных бочак, — Блаз задаволена ўсм хнуўся. — Каб, вядома, не частка карабельных тавараў, не частка папскіх бочак не апынуліся першапачаткова зарэгістраванымі ў інвентары.

— Ты не святар. Хто ты? — Купец зірнуў на яго.

«Я насамерэч кардынал».

«А я — лятучы конь», — прашыпеў мужчына.

Блаз засмяўся. — Я заўважыў на бочцы адзнаку, перш чым мы яе перанеслі, — тую самую адзнаку, якую я заўсёды выразаў на сценах ванных бочак адкладаў для вашых кур'ераў. Я пазначаў толькі лепшыя бочкі сезона. — Ён кінуўся. — Здаецца, мы былі правэранымі партнёрамі на нейкі час. Гэта быў выгадны абмен для нас абодвух, ці не так? Магчыма, гэта шчасце, што мы нарэшце сустрэліся твар у твар пасля столькіх гадоў, аднак гэта шкада ў такіх цяжкіх умовах.

«Ваша Эмануэля? Кардынал Жан-Франсуа Блаз?» — недаверліва спытаў мужчына.

Блаз ўзняў рукі даланям наверх. «Гэта я — ваш верны былы пастаўшчык в на, зноў да вашых паслуг».

Купец усм хнуўся. «Ну, здаецца, вы ведаеце частку майго прызнання...»

— нават перш чым я раскажу пра гэта. — Ён пакруц ў галавой. — І я часта задаваўся пытаннем, што гэты кардынал робіць з мпартным таварам, як я яму абменьваў.

Блаз дастаў з вазы, што стаяла побач, папяровую кветку на доўгім сцябле адказаў яму, высока ўзняўшы брыво: «Як вы, магчыма, ведаеце, Калег, я кардыналаў — гэта аб'яднанне розных душ. Часам трэба заручыцца адданай падтрымкай нашых — падарункам гэтак далей. Быць...» — «Пане купец, я мяркую, вы разумееце, пра што я кажу», — Блаз пакруц ў кветку ўсмхнуўся. падмргнула яму.

Купец усмхнуўся. «Ты ні чым не лепшы за мяне, калі ўжо на тое пайшло».

«І я ні колі гэтага не сцвярджаю. Аднак тыя дні мнулі, а нашыя справы даўно пахаваны без запasu. І нават сёння ні слаўны Святы Пасад, ні ўладная генуэзская шляхта не заўважаюць нічога неўладнага — абодва прызвычаеныя да празмернасці — Кардынал слаба ўсмхнуўся, разглядаючы пальцам папяровыя пялёсткі кветкі. — Вось такая апатычная слепата месцаў усюх вялікіх уладаў, ці не так?

Блаз панюхаў абшарпаную кветку здзьмуў пыл з яе пялёсткаў. «Але, здаецца, падобная бяда напаткала нас абодвух. Ты ўжо не той багаты купец, якога я знайшоў; а я ўжо не той разумны кардынал, якога ты памятаеш». Ён кнуў кветку на падлогу скрыжаваў рук за спінай. Ён пагойдаўся на абцасах. «О, але ты мог бы знайсці нейкую забаву ў тым, што адзін з тваіх кантрабандных генуэзскіх прывезеных тавараў цяпер стаіць у палацы Яго Вялікасці — даволі дзіўная прылада-трыножак для гатавання яек. У мяне былі дзве алейныя лямпы з намаляванымі на іх сідрамі драконамі».

«Я памятаю такую прыладу — яйкападобнае акно, якое пазней назваў Яго Вялікасцю сам, — тры штук падчас майго апошняга падарожжа ў Марсель. Мой кур'ер сабраў іх, бо яны былі выключна каштоўнымі — адзіная прычына, па якой ён прымаў іх у абмен. Купец паклаў падушкі да ўзгалоўя ложка выпрастаўся. — Значыць, гэта быў падарунак каралю, ці не так?»

Блаз падышоў да прыстасаванага стала.

«Не зусім... хутчэй, частка абмену».

«За што?»

Блаз засмяяўся. — Ну, калі табе так хочацца ведаць: каб сабраць войска.

— Арм'я? — мужчына кнуў на яго крытычны позірк. — А я — руды конь, як ярка-чырвоны. Але раскажы ўсё.

— Калі б я расказаў вам усё, вы б мне дакладна не паверылі. — Блаз акнуў абодва кубкі ў рукамыні. — Можа, цяпер вып'ем у нас?

Ён гасцінна аказаў купцу сваю гасціннасць, як ўзяў кубак сказаў: «Так, можа, прагані хаманку, а калі дазволіць Бог, то нават самую смерць». Ён падняў тост за Блаза вып'юў палову кубка.

— Arrrr! — рыкнуў купец, в но пацякло па яго барадзе. Блаз пахла сва м кел хам зраб ў з яго глыток. — Яно горкае, — скардз ўся Блаз , прыцмокваючы вуснам . — Як доўга в но стаяла адкрытым на дзённай спёцы?

«З таго часу, Ав ньён. Пачуўшы вестку пра прыбыццё пошасц ў Ав ньён, я паспяшаўся — загруз ць воз. Я забыўся накрыць бочку. — Мужчына выцер вусны рукавом. «Сонца яго заб ла», — падсумаваў Блаз .

Купец дап ў рэшту кел ха, нах л ўся да стала зноў напоўн ў кубак. «Ну, пам раючыя не п'юць, каб смакаваць», — сказаў ён, адк нуўшыся на падушк зноў падняўшы тост за кардынала.

Блаз падняў кел х з напружаным тварам праглынуў рэшту в на. «Мёртвыя таксама », — прастагнаў ён. Ён таксама акнуў кел х у ракав ну, каб напоўн ць.

— Ты ж не зб раешся сапраўды смяротна пам раць? — спытаў яго купец, усм хаючыся. Ён падняў вочы ўбачыў давол суровы поз рк — выраз цалкам шчырасц . Яго ўсмешка растала, ў гэты момант, магчыма, Лабатут убачыў зерне вар'яцтва, пасеянае ў святары, як стаяў над м. Купец адвёў поз рк ўтароп ўся ў чорнае акно. Потым ён прамармытаў, падняўшы бровы: «Што ж, я, вядома, спадзяюся ў рэшце рэшт заг нуць гэтак жа, як вы; прызнаюся». Ён падняў тост у бок святара вып ў яшчэ адз н кубак. Потым апусц ў кубак назад у в нную м ску. Ён застогнаў. «Мой стан пагаршаецца». Ён выцер пот моцна ўткнуўся ў падушк , трымаючы кубак абедзвюма рукам ўсм хаючыся, магчыма, як нецярпл вае дз ця, якое чакае казк на ноч. «Дык раскажыце мне пра гэтае войска, якое вы захап л , тое, у што я б не паверыла. О, пра свае раны наг , кал будзеце так добрыя».

Блаз павярнуўся пачаў хадз ць па пако , праходзячы м ма падножжа ложка ступаючы нагам на папяровую кветку. Тым не менш, яго поз рк уз раўся скрозь падлогу ў м нулае. «Ну, я разумю...» Цяпер гэта не мае значэння. «Гэта не такая ўжо святая таям ца, каб нябожчык не мог прызнацца пам раючаму ». Ён пахадз ў яшчэ крыху ўзад ўперад, пагружаны ў глыбок я разважанн .

Купец настойваў: «Ну, тады працягвайце! Каб гэты пам раючы купец не пал чыў сябе мёртвым яшчэ да таго, як нябожчык кардынал прызнаецца!» Блаз рэзка павярнуўся. Яны пераглянул ся засмяял ся.

— Вельм добра, — сказаў Блаз . — Спачатку ўсё пачалося ў Ав ньёне, у Шато-Руж, дзе я ўбачыў неверагоднае в дов шча. Блаз хадз ў па пако з кел хам у руцэ, не спускаючы з купца поз рку, пакуль той дзял ўся г сторыяй пра сваю нтымную размову з прыв дам памерлага брата — пра сваё нежаданне заб ць аднаго з кардыналаў дзеля... выцягнуць неверагодныя сакрэты з Святога Прастола — пра яго х тры падман, каб скрасц старанна ахоўныя старонк , як я ап свал працу дзвярэй у само Пекла — пра яго майстэрства

арган зацыя змовы супраць н чога не падазравалага Папы, якая прынесла яму ўтрыманне каралеўскай арм — пра яго беспрэцэдэнтную аблогу ўмацаванага абацтва з м н мальным стратам — пра пра яго дэманаў-вызвал цяляў, як я пав нны был зн шчыць усе арм Англ , — пра канчатковы крах яго планаў з-за неабачл васц нахабнага годнага заганы кап тана. Часам купец раб ў спробы загаварыць, але Блаз прыцягваў яго ўвагу тым жа палымяным скрынкам няспынных прамоваў, як м ён раб ў, выступаючы ў якасц найвышэйшага прамойцы, што часта дам наваў у Калег кардыналаў. І ўвесь гэты час Блаз напаўняў м абодвум кубк , пакуль яны не вып л ўсё в но з умывальн ка.

Лабатут падумаў пра прычыну сваёй цяпер яшчэ большай трывог знайшоў в наватага. М н мальны, але тым не менш в давочны для яго, новы ненатуральны бляск зыходз ў з поз рку кардынала — дз ўны бляск, якога ён спачатку не заўважыў. Здавалася, Блаз наз раў за м з двух розных бакоў: здаровым вокам, якое заз рала яму праз плячо, хворым, уз раючыся ў яго душу. Ён адчуваў, што белае вока глядз ць унутр яго адначасова паўсюль.

Блаз ненадоўга выйшаў з пакоя з пустой ракав най, але вярнуўся з упрыгожаным трохног м збанам, поўным даверху в на. Пастав ўшы яго на прыстаўны стол к, купец паспешл ва адышоў асцярожна адх л ўся ад яго. Блаз зраб ў выгляд, што не заўважыў гэтага, бо быў асабл ва паглынуты задачай напаўнення агляду кубка хворага , прычым з такой асцярожнасцю, што, магчыма, здавалася, што в но — гэта дакладна адмераная доза лекаў. «Крыху больш пав нна паменшыць тыя цяпер больш в давочныя праявы вашай хваробы», — заяв ў Блаз з упэўненасцю дасведчанага лекара. Ён працягнуў поўны кубак ўгаворл ва ўсм хнуўся свайму, здавалася б, прыкаванаму да ложка пацыенту. Але купец тольк глядзеў на яго. «Вазьм кубак», — настойваў Блаз , — «П з яго. Затап свой боль». Тым не менш, вочы купца бегал па пако , быццам шукаючы хуткага выратавання. У цьмяным святле кандэлябра Блаз ўбачыў, як па лбе мужчыны сцякаюць кропл поту . «У цябе тэмпература з-за хваробы.»

— Вазьм сябе ў рук паслухайся майго слова. Я настойваю, каб ты п ў, пакуль у цябе яшчэ дастаткова с л, каб утрымаць кубак. — Блаз яшчэ больш нах л ўся над ложкам. — Бяры! — рыкнуў ён, не звяртаючы ўваг на нарастаючы круг мачы на каленях госця .

В но пырснула, кал купец выб ў кел х з яго рук . «Трымайся далей — я больш не п'ю з так м , як ты!»

— Як пажадаеце, — спакойна адказаў Блаз , выпрастаўшыся выцершы з адзення пырск в на. Ён адварнуўся зноў засяродз ўся на тым, каб напоўн ць свой кубак.

«На жаль, я мушу працягваць п ць з так м , як я; неўзабаве нарастаючы боль вашага пагаршэння стану будзе прас ць вас зраб ць тое ж самае». З поўным

Вып ўшы кубак, Блаз вярнуўся на сваё самаабвешчанае месца стаў каля акна, даючы мужчыну дастаткова месца, каб супакоцца. Блаз пацягваў свой кубак, праводзячы час у знешне непаважлівых размовах, у лтан незвычайнага самааналізу злавесных прароцтваў, непрыстойных нават для найменш адданных людзей у свеце, асабліва для кардынала з каледжа.

Блаз працягваў штосьці нечым наракаць, прыцснуўшыся тварам да шыбы, робячы выгляд, што бачыць скрозь чарную ночы вывучае пастаянны паток заражаных чумой мнакоў: «Паглядзіце на х, яны дуць, як калона трупаў. Яны ўжо мёртвыя — усе яны. Паглядзіце, як яны змагаюцца ў сваім безнадзейным стане; крываць толькі прыемным ўспамінам трывалым марам». Ён глыбока ўздыхнуў, смакуючы свае ўспаміны, перш чым прапанаваць давол незвычайную сувязь у спалучэнні з прадбачаннем рэтраспектывай: «На свтанні мы выявілі мяшчэ больш з х, як я мараць уздоўж дарог; з сытым ўсмешкам, голым асобам мухам, што гуляюць у х вачах. Калі б яны толькі ведалі праўду пра сябе, то перасталі б прыкдвацца жывымі яны дуць, прыкдваючыся жывым. Толькі ў смерці яны зразумеюць усё сваё становішча; што яны былі дурням, спрабуючы выжыць у свеце, дзе смерць уплецена ў самую тканіну яго задумы. Урэшце рэшт, нішто зямное не застаецца святым. І якое большае дабро можа перажыць надзею мары, калі ўсё будзе страчана, як ад мух?»

застыл

— Не веру, што ты святар, — прабурчаў купец. — Хто ты?

— Хто я? — Блаз ўсміхнуўся. — Калі я раскажу табе, як гэта здарылася, ты даведашся, хто я. Усё пачалося даволі проста. — Пасля паўзы ён адкашляўся загарыў: — Калі я быў яшчэ хлопчыкам, я ўбачыў, як бадзёры шэраг мурашак узбраўся на шлях каля дрэва, хоць яго верхні ягаліны былі ў агні ад нядаўняга ўдару маланкі. Калі калона ўзбралася на дрэва, мурашкі згарэлі ўпалі на зямлю. Я счысцаў іх з кары, але яшчэ больш пайшло тым жа шляхам. Я плюнуў на шлях, але яны кружыліся вакол слімак працягвалі свой шлях уверх. Я нават разбіў некаторых з іх, спадзеючыся, што астатнія адразу адчуюць небяспеку павярнуцца, аднак яны ўсё роўна поўзалі вакол мёртвых працягвалі свой шлях у агонь. — Блаз пакруціў галавой ўсміхнуўся. — У маёй хлапечай даволі дурной мсвыратаваць гэтых мурашак з полімя ўпала галіна зламала мне нагу ледзь не забрала маё жыццё. Гэты момант зрушыў лепшага...

мяне, у самую сутнасць маёй душы, нават змяніць ход майго лёсу — ад будучага рыцара да мяне, як бскупа». Ён пстрыкнуў пальцам. «Ад мурашак да кардынала калег, выцяпер ведаеце мяне так м, як я ёсць». Блаз адварнуўся ад акна паглядзеў на купца, рыхтуючыся паказаць яго з расчыненым абдымкам — з жэстам пакорлівай велічы. Замест гэтага, у п'яным ступары, ён спатыкнуўся аб прыстаўны стол к,

ваза з грукатам упала на падлогу. Ён выпусц ў кел х з трэскам упаў назад шыбу, перш чым абAPERц ся на падваконн к. Яго поз рк быў ск раваны на ног , дзе сярод пацёртых папяровых кветак ляжал раск даныя асколк разб тай вазы.

«Мурашы пам раюць... мф... мух гуляюць... мф», — кп ў стагнаў купец, седзячы на кра ложка абуваючы боты.

— Табе не патрэбны абутак, — сказаў Блаз , х стаючыся да яго. — Табе трэба адпачыць. Што ты роб ш?

«Трымайся на месцы!» — купец тыцнуў у яго пальцам рыкнуў: «Трымай дыстанцыю!»

Блаз застыў на паўкроку. «Чаму ты пав нен пераапраца?»

Мужчына паправ ў вопратку. З-пад пасмаў потных зл плых валасоў ён выцягнуў абв наваўчы поз рк ск раваўся на Блаз , кал той прабурчаў: «Каб выправ ць тое, што няправ льна. Я пав нен разв тацца з гэтым грахоўным маёнткам — з гэтым самаабвешчаным, блюзнерск м духам, як пакланяецца як шаноўны выб тны кардынал Блаз !»

Блаз з рнуў на багата размаляваны фарфоравы збан з бл скучай паверхняй, упрыгожанай дробным блак тным кветкам , ў м шчодр а захоўваўся нескрануты в но. Ён спытаў: «І што будзе з нашай дамоўленасц ?»

Мужчына скрыв ўся ад болю, як пагаршаўся. Ён адк нуў валасы назад — паглядзеў прама на кардынала. — Гэта тваё: мае тавары, мой воз, мой конь — усё . Мне патрэбны тольк я сам, куды я пав нен сц .

Блаз цяпер убачыў у гэтым чалавеку незнаёмца — зус м ншага чалавека, чым той купец , з як м ён нядаўна пазнаём ўся. Чалавек здаваўся паб тым апухлым, быццам яго неаднаразова б л ; а ў святле свечак ягоныя дз ўныя рысы твару бл шчэл раўнамерным бляскам поту. Зус м галава яго выглядала падобнай на малпу з гратэска запалым тварам.

«Паглядз на сябе», — ускл кнуў Блаз з ноткай аг ды, — «Ты пам раеш, гаворачы!» Няма ншага месца для схов шча. Адпачн !

Купец к ўнуў пах снуўся да дзвярэй. — Будзьце ўпэўнены, я зраблю гэта — з м рам без кампан Зла. — Ён выйшаў з пакоя, асцярожна спускаючыся па адкрытай лесв цы, абап раючыся на каменную сцяну, каб падтрымаць ступню. Блаз цягнуўся за м, настойваючы, каб той пайшоў спаць. Аднак купец пра гнараваў просьбы Блаз тольк працягваў, здзекуючыся з яго з кожным крокам ун з: « Гаспадар майго дома — Смерць! Я жывы, але я мёртвы! Я змоўваю супраць Яго Святасц Царквы! Я забойца кардыналаў, абатаў манахаў! Я адчыняю самыя вароты пекла! Хадзем гуляць з мухам ў х вачах!»

— Я н чога такога не казаў! — адказаў Блаз . Ён прыц снуў падбародак да грудзей пашукаў у сваёй затуманенай памяц , перш чым недаверл ва спытаць: — Ц казаў я такое? Ён спын ўся на прыступках пак нуў побач поўны кел х, нязграбна абл ўшы в ном вопратку. — Што мы — «... ..»

— Магчыма, в но прыглушыла маю пачуццёвасць. Кал ласка, даруйце мне; мне варта асцярожн чаць з языком. — Ён к нуўся за купцом, як не сц хаў працягваў сц наперад, схап ў яго за руку. — Не! Я больш н чога не скажу. Хадземце; вы пав нны вярнуцца ў пакой!

Купец вырваўся з-пад рук Блаз , як яго падтрымл ваў, сышоў з лесв цы прайшоўся праз кухню, перш чым абаперц ся аб каменны кам н. Ён агледзеўся знайшоў свае рэчы, як я был складзеныя ў стосы займал большую частку пакоя. Насупраць яго в ннай бочк гарэла алейная лямпа, яе м гатл вае полымя адлюстроўвала ў захламанай прасторы жудасную рэльефнасць. Ён глядзеў на цен , што пльвуць па падлозе, ўскосна абв навачваў Блаз : «А твае ног цяпер ацалел , у той час як большасць мужчын памерла б ад...» так я траўмы. Як жа магло быць, кал б... а, так... нябёсы не жадал табе добра!

Чалавек спатыкнуўся на падлогу паспешл ва папоўз праз цен — праз мноства паваротаў зв л н, у лаб рынце з уласных вырабаў. Цемра паглынула яго, пак нуўшы тольк голас, як крычаў: «Святы Дэн , прыкрый мне дарогу! Прыкрый мяне!» Блаз крыкнуў у бок купецкага голасу: «Ад каго ц ад чаго ён пав нен цябе абараняць? Вазьм сябе ў рук ! Чума зраб ла цябе цяжка хворым». Блаз пах снуўся ўслед. яго, расп ваючы в но. «Вярн ся, кажу!» Цёмныя кучы абвал л ся адна на адну ў крэшчэнда кантрасных тонаў, гаршк патэлын загрымел , шкло фарфор разб л ся аб каменныя пл ты. «Я бачу цябе! Вазьм сябе ў рук !» Ты звар'яцеў!

Чалавек выскачыў з цёмнага кута павярнуўся з рыдлёўкай, лязо якой праляцела ўсяго за некальк градусаў ад твару Блаз . Цьмяны бляск ляза пераканаў Блаз падняць руку. рук — свой кел х. Купец тыцнуў прыладу ў твар святару , дэманструючы рашучасць. — Ц варта мне сёння ўвечары выкапаць табе маг лу?

— Не трэба, — адказаў Блаз , саступаючы паз цыю. — Ц не мог бы я прыгатаваць твой, як ты хацеў?

— Не трэба! Адыдз ад мяне, — плюнуў купец. Блаз м ргнуў адступ ў на некальк крокаў, перш чым выцерц сл ну купца з-пад... яго поз рк. «Як хочаце, мансеньёр Лабатут. Я не хачу вам н чога дрэннага». «Ты ў змове з д'яблам, пад выглядам святара», — прабурчаў купец, тыцнуўшы лязом у Блаз адштурхнуўшы яго яшчэ далей назад, праз раск даныя кучы

беспарадак на падлозе.

Блаз нязграбна спатыкнуўся аб разнастайнасць, але здолеў не разл. ць кел х. Купец паспешл ва ўцёк за рог, высок м крокам праб раючыся праз смецце, адначасова праб раючыся да задн х дзвярэй замка, скардзячыся. «Трымай сабе ўсё — кожную рассыпаную спецыю, кожную зламаную лыжку кожную горкую кроплю в на! Тольк гэтая м зэрная прылада мая», — прабурчаў ён, высока патрэсшы рыдлёўкай. У яго каротк м аз ранн бялк яго дз к х вачэй магл б заззяць нават ад святла л хтара. — О, сапраўды! — пагадз ўся Блаз з раз'юшаным купцом. — Гэта тваё, як ты кажаш! Бяры .

Чалавек павярнуўся застыў на месцы. Яны ўтароп л ся адз н на аднаго дастаткова доўга, каб ацан ць манатоннае гудзенне летн х цвыркуноў, душную спёку застойны смурод у доме.

Блаз глыбока ўздыхнуў парушыў ц шыню: «Дык што ты зб раешся раб ць з рыдлёўкай?» Ён ц шком глынуў в на, пераглядаючыся то на лязо нструмента, то на рыдлёўку. рэжучы поз рк чалавека, як бачыў вар'яцтва, выкл канае хваробай.

Купец нарэшце трывожна ўсм хнуўся. «Не, манс ньёр, вы не чалавек Божы. Сабака, як тане, знойдзе больш абяцанняў у ра , чым чалавек у маг ле, якую вы яму падрыхтавал ! Я бачу ў вас найгоршага з д'яблаў, як хавае свой раздвоены язык пад маскай пабожнасц , пакуль назаўжды застаецца некантраляваным, каб плясц сваё зло». — Я той, каго кажу, — заяв ў Блаз . — Я той самы кардынал, як дапамагаў вам у ваших папярэдн х справах. — Ён паказаў на драўляную бочку. — Гэтая самая бочка была з Вял кага склепа... — Папск палац, адз ным наглядчыкам якога я быў. — Потым ён сх л ў свой кел х у бок купца, быццам падымаючы за яго тост. — Нягледзячы на горыч, я пазнаю гэты в наград па смаку; гэта незвычайны гатунак. Больш за тое, я ведаю сябе як чалавека Божага Францы ; як м бы злавесным я н здаваўся для хворых на хваробу ц ... тапельцаў, як вы так хочаце сказаць. Тым не менш, мая прапанова застаецца ў с ле: я пахаваю вас з усёй пашанай, абрадам мал твай, як х вы чакаеце ад любога дасведчанага святара.

Купец агледзеў раск даны тавар, в давочна, абдумваючы прапанову, быццам зноў пачуўшы пра яе. Ён зноў звярнуў увагу на Блаз працягнуў рыдлёўку. пагрозл ва. «І?»

Скрозь слабы прамень святла, як разб ваў цен зал ваў падлогу, Блаз заўважыў м н яцюрны конь сярод раск даных прав янтаў — кавалк фарфаравай статуэтк ляжал раск даныя па каменных пл тах, з таго часу патаптаныя нагам . Маленькая бледная галава каня ляжала побач з абцасам купецкага бота. Як купец, Блаз павярнуўся агледзеў тое ж самае захламленае наваколле, в давочна, пераарыентаваўшыся на значна больш шырокую карц ну, кал ён мысленна пераб раў тое, што адразу ж зразумеў як

ндыв дуальны, здавалася б, загадкавы стан цыкл чных сатырычных спасылак. Давол паваротны момант падзей, разважаў ён, што разб тая фарфоровая цацка была ранейшым падарункам яго пляменн ку, як ён набыў у таемных здзелках з кантрабандным таварам з генуэзск х караблёў як, хутчэй за ўсё, паходз ў ад таго самага купца, як стаяў перад м. Сапраўды гэтак жа бочка з цяпер горк м в ном, несумненна, паходз ла з м нулых ускосных здзелак купца з м, кал Блаз рэгулярна кантрабандай вывоз ў бочк з схов шчаў папскага палацавага склепа ў абмен на рэдк мпарт, як ён потым выкарыстоўваў для калег яльнага бартэру пал тычнага хабару — рэдк мпарт, гэтак жа, як разб тая далёкаўсходняя фарфоровая статуэтка.

— І? Што тады? З гэтым прэч! — закрычаў купец, прыжмурыўшы вочы, быццам спрабуючы прымус ць Блаз раскрыць наўмысна непрыкметныя дэтал кантракту фаўставай выдумк ц д'ябальскай здзелк .

Блаз задавол ў пафас гэтага чалавека тольк стомленай усмешкай млявым тонам у канчатковым адказе: «І... я буду выкарыстоўваць гэтыя ншыя словы, каб служыць вам». Бо як жа вы знойдзеце рай без ма х мал тваў, ншым словам ? — Д'ябальск м словам злым словам ? А! Як я падазраваў! — ускл кнуў купец, працягваючы рыдлёўку кардыналу. Але Блаз стаяў, непах сна гледзячы на зняс ленага каня, пагружаны ў ўспам ны пра юнака, як кал сыц ляцеў хутчэй за любога анёла — , магчыма, з такой с лай, што добры вецер заўважыў яго змя з усяго гэтага хлопчык ведаў, як свет, раздз раны слядам злавеснай бязбожнай «пошасц ».

Блаз прыкус ў губу; ён абыякава к ўнуў. «На жаль, я мушу настойваць на тым, каб вы зараз разв тал ся з гэтым маёнткам яго тэрыторыяй. Вы можаце ўзяць з сабой нструмент ўсё, што зможаце панесц ; аднак конь бочка в на Яго Святасц застаюцца ў якасц дзесяц ны маёмасц Святога Прастола».

«Мне не патрэбны конь! А ты можаш утап цца ў в не — пазбаў нас пакут свайго пагардл вага непрабачальна ганебнага «я», — прабурчаў мужчына.

Блаз рэзка ўздыхнуў ўзняў бровы. — Без разв тання, я спадзяюся, што вы знойдзеце свой шлях, так?

— Праўда, я капаю, — прабурчаў купец, апускаючы рыдлёўку. Ён адступ ў да дзвярэй адчын ў х з-за сп ны. Прахалодны ветрык ах нуў пакой, адкрываючы лёгк пах дажджу. Удалечын гудзел цвыркуны. — А пакуль што мне трэба капаць маг лу... «У мяне ёсць сродк . І не спрабуй сачыць за мной». Успышка ў начным небе на мгненне паказала Блаз , што ён — тольк с луэт.

Блаз супако ў купца. «Не хвалойцеся, мансеньёр Лабатут. Я зм рыўся з...» — Застацца тут, паглынуты ўласным справам . — Ён нах л ў свой кел х агледзеў яго пустэчу. — Нават патануць у х.

Ён наз раў, як купец адк двае з твару пасмы поту, перак двае рыдлёўку на плячо выходз ць у ноч. Блаз асцярожна пайшоў за м да дзвярэй, а потым млява абапёрся на праём. Ён пакруц ў кел х, неахвотна ўзняў тост у бок госця, як адыходз ў, скрыв ўся, п ўшы.

апошн я глытк сапсаванага в на. Ён уздыхнуў, кал прагрымеў гром.

В давочна, купец заўважыў яго жэст крыкнуў у адказ Блаз : «Oui! Salut, Diable!» Блаз вярнуўся ў замак зачын ў задн я дзверы, яго думка вызвал лася ад усяго, акрамя поўнай ракав ны пустога ложка, як я ён зб раўся выкарыстоўваць як вечную асалоду.

За замкам пам раючы чалавек х стаўся праз усё вышэйшыя пустазелле, змахваючы абарваныя н тк павуц ння, падраныя коканы калючыя хмызняк, молячыся Богу, Ісусу, святому Хрыстафору ўс м ншым благаслаўлёным мучан кам, як я магл б пачуць яго просьбу аб дапамозе. Павярнуўшыся сп ной да дарог, ён размясц ўся ў задняй частцы маёнтка рушыў у дарогу, выконваючы самаабвешчаную м с ю, спатыкаючыся да чорнага гарызонту нескранутага лесу — для яго смерць стала асаб стай справай, якой нельга было дзял цца н з к м, акрамя яго самога Бога. На жаль, тольк маланка асвятляла яго шлях, былое ззянне зорнага святла цяпер праб валася за хмарам набл жаючайся буры. А пад бурл вым небам нябесныя бл ск адкрыл пару высок х, добра зробленых, падвойна прашытых зялёных ботаў з пэндзл кам на манжэтах метал чным зашп лькам, як я ўяўлял сабой узыходзячае у рэшце рэшт патануў.

Гэта быў першы апошн раз, кал кардыналу Блаз пашчасц ла, магчыма, даўно чаканая асаб стая сустрэча з кал сыц вядомым купцом Жанам-Батыстам Лабацю, галоўным брокерам найлепшага мпарту з Далёкага Усходу старанна адабраных в наў, як я кал -небудзь ведала Францыя.

~*~

Смерць разбурэнне — вось ўсё. Чорная зараза распаўсюдз лася па кожным горадзе мястэчку Францы, супакойваючы сэрцы людзей сваёй разбуральнай няўмольнай прысутнасцю. Простыя сяляне выступал ў рол бунтаўн чых жыхароў, зн шчаючы цэлыя вёск з зямлёй, прытрымл ваючыся распаўсюджанай бессэнсоўнай дэ : н якае зло не пераможа ў Францы, пакуль яны будуць дастаткова нахабным, каб падпал ць кожны яе горад. Тым не менш, зараза распаўсюджвалася ў непакорл вым натоўпе, як лясны пажар, пак даючы х чорным, як..

попел ад будынкаў, як я яны спал л .

Жадаючы праліць святло на дзеянне паходжанне Вялікай пошасці, у кастрычніку 1348 года кароль Філіп зварнуўся да выбітных выкладчыкаў Парыжскага ўніверсітэта. Неадкладна сабралася абраная рада з многіх дысцыплін, якая правяла абмеркаванне ў рытуальнай таямніцы перадала свае высновы Філіпу ў дакуменце пад назвай «Трактат Парыжскай кансэляцыі». Калектыўныя намаганні вызначылі некалькі магчымых прычын чумы, у тым ліку размяшчэнне планет, падземныя пары, як яны вылучаюцца пры землятрусах, атрутныя часціцы, як яны пераносяцца вільготным вятрам з раскладаючыхся балот. Тым не менш, каментары былі проста зборнікам здагадак, як яны мала што дапамаглі раскрыць прычыну цяжкіх. І хоць Д'ябал не быў у дэталях дакумента — нават калі Зло адсутнічала ў яго каноне прычын — класічнае выкладанне было ў цэлым вартай спробай разгледзець вядомы раптоўнае загадкавае снаванне гэтай вечна паглынальнай агні. Дагэтуль амаль дзесяць мільёнаў еўрапейцаў былі занадта паглынутыя смерцю, каб клапаціцца пра прычыны. У рэшце рэшт, мёртвыя заставаліся мёртвымі — у большасці сваёй.

Чорная смерць была лютым пеклам, як апякаў твар Еўропы абпальваў пухрам чалавецтва, якое было не больш чым малаком у разгарачанай агні стайбуры. Падобна палаючым рукам, наступальныя лідэры Д'ябальскай хваробы дасягалі ўсё большай глыбіні, цягнучыся на поўнач заход, каб захапілі ваць незаплямленыя тэрыторыі, ўмацоўваючы сваю ўладу над усёмі кантынентамі. Адна за адной, ад пачатку да канца, краіны выгіналіся, як карты ў полімі.

Іспанія выбухнула, пакінуўшы большую частку сваіх гарадоў сутыкнутай з даволі новай канцэпцыяй — могілкам без броду. У засуху няўмольнага лета чума затапіла гарады, ў галавакружнай спецыфіцы жыхары не маглі адрозніць, ці пацеюць яны ад спеку сезона, ці ад раптоўнай ляманкі. Большасць жыхароў маглі былі ванаваць у гэтым дзённу спеку, але палова не магла лёгка адкінуць новыя чорныя пупышкі пад пахам як проста потціпару. Сапраўды, чума была хуткім неразборлівым катом; здаровыя клаліся спаць, каб застыць да ўзыходу сонца. А з-за працяглай засухі душнай спеку ў Іспаніі прахалодная чыстая вада была вадкім срэбрам. На жаль, многія камунальныя калодзежы былі забруджаныя рэшткамі гніючых суседзяў. Некаторыя абавнавчалі габрэяў у апаганьванні вады, ншыя — мусульман; але, як індзіяна, у такой апакаліптычнай падзеі, якая абрынулася непасрэдна на насельніцтва хрысціянскага свету, толькі нешматлікія ванаваць д'ябла. Тым не менш, для тых пажылых жыхароў, як яны былі занадта слабыя, каб пакінуць свае дамы, адважваліся нават падумаць пра адзіны глыток з калодзежаў, выбар быў гэтак жа вядомы, як вада, якой яны прагнулі — патураць хваробе або ўстрымацца ад абязводжвання. Нягледзячы на гэта, у роспачы

з кубка, глыбока мал л ся далучал ся да сва х суседзяў на чыстых
мог лках гарадоў.

У ншых месцах англ йск я гарады вёск не саступал спанск м.
Нягледзячы на строг я партовыя прав лы, пошасць кралася як начны злодзей.
праз вадацёк праб раючыся м ма гаваняў Лондана Брыстала. Як
тольк яны сел на мель, зараза выбухнула. Лекары, святары пал тык
к нул ся ў маг лы; , як мора з'яўленых лем нгаў, палова насельн цтва
гарадоў рушыла ўслед. Улетку 1349 года чума мчалася на поўнач, ахопл ваючы
англ йскую сельскую мясцовасць, праб ваючыся праз перапоўненыя гарады
Норыдж Чэстэр, прасоўваючыся да Уэксфарда, Ірландыя. Да другой паловы
года Чорная смерць зараз ла ўсе самыя паўночныя гарады рэг ёна , у тым л ку Эдынбург, Шат
чорныя кольца вакол ружовых л мфатычных вузлоў — з поўным к шэням кветак, каб прагнаць
гн енне, больш за трац ну Еўропы чхнула звал лася нежывой.

Час плыў , як вочы пам раючага, а дн шл адз н за адным, як цяжкае
дыханне нем нучай смерц . Мужчыны жанчыны пазбягал гарадоў у пошуках ежы.
Замест гэтага яны прачэсвал зак нутыя пал , палявал на дз чыну ў нескранутых лясах
шукал горныя рэк , адчайна спрабуючы сабраць дастаткова ежы, каб перажыць з му.
Сем' хавал ся за дзвярыма, як я яны пазначал чырвоным звонку, замыкал х
знутры кучам цяжк х камянёў; сельскагаспадарчыя прылады прых нул да суседн х
сцен як зброю нападатове. А кал нарэшце настала з ма, мног я жыхары цэнтральнай
Францы был занадта засяроджаныя на дзвярах як верагодных пунктах уваходу, мала
звяртаючы ўваг на надзейнасць х стол .

Дэман з Брамнага каменя абацтва так не дабрал ся да месца прызначэння кардынала
Блаз — французскага горада Кале яго англ йскай акупацыйнай арм . Замест гэтага,
к руемья выключна цемрай дэман чнай апантанасц , гэтыя лятучыя х меры-стату блукал
па вячэрн м французск м небе, распаўсюджваючыся разам з так м жа распаўзальным
бурл вым туманам, ўрэшце рэшт дасягнул ўскра н вёск Мюрат, дзе яны разб вал ся пра
саламяныя дах , як разбуральная цэль.

Цяжар таго, што раздушыла вёску Мурат, магл найлепш ацан ць тольк
невял кая частка паслугачоў падземнага свету; тыя старэйшыя больш
вопытныя дэман з падступных царстваў Тартара, як я служыл наглядчыкам
ў Палацы А да. Сапраўды, м дазвалял ся так я свабоды, што яны сам магл
выкл каць у пекле мног я з самых непрыкметных пакут. Гэтыя дэман, як я
валодал гратэскным статуям даўно памерлых гратэскаў, што стаял ў саборах, был ...

проста духоўныя выдумк праклятых лег ёнаў Люцыфаэля. Каменныя ф гуры не был к раваныя сва м былым снаваннем з плоц костак. Их лёгка можна было параўнаць з не больш чым «лятучыя камян », населеныя духам дэманаў, як я к даюць свае злыя душы праз часткова пашкоджаны партал Брамнага каменя, а х сапраўдныя абл ччы ўсё яшчэ знаходзяцца ў зняволенн ў пекле, бо тольк два з трох Брамных камянёў, як я складаюць Вял кую пячатку, был з таго часу «адмыкнуты». Проста кажучы, пакуль Брамны камень манастыра Канчэла заставаўся зачыненым, якой бы аслабленай н была Вял кая пячатка, ён усё роўна служыў с боская наўмысная мэта; гэтыя дэмань падземнага свету маглі дакучаць свету тольк ў бесплотнай форме духаў апантанасц , прыв даў, с н х д'яблаў, нкубаў, сукубаў падобных м бязбожн каў. І з ус х нкубаў сукубаў, як я был ск нуты ў пекла — а х было шмат — Люцыфаэль панавала як Каралева Сукубаў, будучы галоўнай мучыцелькай духоўнай распусн цай, якая нак двала сваё падабенства бязбожныя жаданн на спячых безабаронных Сыноў Чалавечых пак нула лег ёны выкл каных нашчадкаў Эльё Эл уда, з зямной плоц костак, раск даных па свеце пасля сябе. І ў яе было мала мацярынскага жадання забяспечыць Их бяспеку — замест гэтага, як Лазар, яна пак нула Их на волю лёсу. Сам сябе альбо быць заб тым непазбежным св таннем першага святла.

Тым не менш, пекла не было спакойнае. У чарговы пеклавы год чума ах нула Цэнтральную Францыю, н бы эфемернае покрыва. І ў самыя цёмныя гадз ны свайго працягвання Прысутнасць, бурл вы туман абацтва блукаючыя каменныя гратэск забрал ўсё большую прастору заражэння спусташэння. Затым здарылася, што ў канцы 1350 года кожны жыхар вёсак В к сюр-Сер Сен-Флур стаў сведкам жахаў х марападобных дэманаў, як я к шэл ў начным небе, як покрыва варон. Вяскоўцы крычал разбягал ся; аднак трывалыя выразы жаху, як я можна было чакаць, захавал ся б на рэштках хаця б адной ахвяры , прыкметна адсутн чал ў кожнага заг нулага жыхара - н ў кога не было галавы - н адз н чэрап не ляжаў асобна ад ншых раск даных рэшткаў. І гэтыя масавыя калецтва ў значнай ступен заставал ся маўкл вым , кал не з-за адсутнасц жывых звестак, то з-за агульнай абыякавасц да смерц . У рэшце рэшт, кожны горад, мястэчка вёска пацярпел няўдачу па-свойму, смурод з ветру ад х проста служыў папярэджаннем м грантам, як я перажыл чуму, выбраць менш праходжаны шлях - пазбегнуць ус х крын ц непрыемныя пах .

Тым не менш, плоць адзенне працягвал падаць з выбеленых костак, адзначаючы м нулы час аднаго з найбольш х трых задумаў Пекла. Вял кая Пошасць, якая пачалася з адной птушк — адз нага ўваскрэслага д'яблам к тайскага голуба, — здолела зн шчыць большую частку чалавецтва. Раптоўна, як прыйшла, яна прайшла, як попел, што асядае на зам раючым ветры. Як занадта размахнуты меч ц дз ка накладзенае заклён зла, шырокая паласа смерц чумы прарэзала кожную жылу Еўропы, перш чым вярнуцца ў сэрца...

К тай. І кал ўсе манеты был сабраныя з вачэй памерлых — кал сц хл апошн я хвал рак Стыкс, чума ператварыла дваццаць чатыры м льёны еўрапейск х мужчын, жанчын дзяцей у бруд. У К та зн кла трыццаць пяць м льёнаў душ. Незл чоныя м льёны на ндыйск х афрыканск х сушах был вырваны з снавання; усе яны стал ахвярам ўраджаю чорных яблыкаў Люцыфаэля. Аднак, пакольк сух я л чбы не заўсёды прымушаюць розум параўнаць так я смяротныя г старычныя прапорцы гэтак жа адэкватна, як, магчыма. Пры прав льным разглядзе — кал б ус х еўрапейск х памерлых паклал адз н на аднаго ў агульную маг лу, глыб ня маг лы перавыс ла б трыццаць шэсцьсот м ль. Больш за тое, кал б ус к тайск я памерлыя ляжал ў адной маг ле, яе глыб ня апусц лася б амаль на пяць тысяч трыста м ль у зямную

Для чалавецтва Вял кая Пошасць пран звала глыбейшую бездань шырынёй у два метры — глыбейшую за бяздонны страх — яна апускалася ажно ў Пекла, адкуль яна ўпершыню ўзн кла. І з ус м падл чаным ахвярам палова вядомага свету перакул лася заг нула, кал даоск першасвятар яго захоплены Гротэск Храма Лятучага Цмока з Трох Вял к х Цясн н у Цэнтральным К та адважыл ся адкрыць першую з трох пячатак Вял кай Бездан . Усё гэта адбылося на цёмных старонках г сторы , як гэта нязменна здараецца з няшчасным выпадкам .

[Канец раздзела 12]

Гэты л таратурны твор быў створаны выключна ў прысвячэнн

Эдгар Алан По (1809—1849)

— Няхай яго спадчына живе ў кожным з нас —

~[GothicNovel.Org](https://www.gothicnovel.org)~